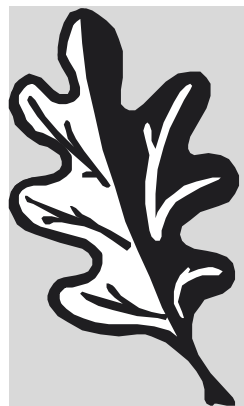

Ekolagen Miljöjuridik

Ekolagen Miljöjuridik

Juris dr.

Jonas Christensen

Juristen@ekolagen.se

0730 59 09 29

Ingår i nätverket

Samtliga teckningar av Rickard Olofsson, WRS

Tillgång till rent dricksvatten

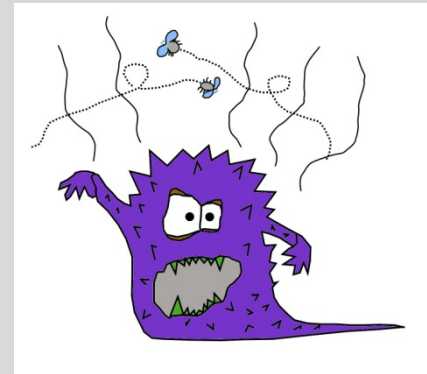
- Det anses vara en olägenhet för människors hälsa att inte ha tillgång till rent dricksvatten.
- Gäller både permanentboende och fritidsboende.
- Regeringsrätten RÅ 1989 not 385

33 § FMH

- **33 §** I syfte att hindra uppkomst av olägenhet för människors hälsa skall en bostad särskilt;
 1. ge betryggande skydd mot värme, kyla, drag, fukt, buller, radon, luftföroreningar och andra liknande störningar,
 2. ha tillfredsställande luftväxling genom anordning för ventilation eller på annat sätt,
 3. medge tillräckligt dagsljus,
 4. hållas tillfredsställande uppvärmd,
 5. ge möjlighet att upprätthålla en god personlig hygien,
 6. ha tillgång till vatten i erforderlig mängd och av godtagbar beskaffenhet till dryck, matlagning, personlig hygien och andra hushållsgöromål.

35 § FMH

- Det skall finnas tillräckligt med toaletter i eller i anslutning till byggnader där människor vistas under en längre tid av dygnet.

9 kap. 7§ MB

- Avloppsvatten skall avledas och renas eller tas om hand på något annat sätt så att olägenhet för människors hälsa eller miljön inte uppkommer. För detta ändamål skall lämpliga avloppsanordningar eller andra inrättningar utföras.

Den enskildes eget ansvar

- Ägare eller nyttjanderättshavare till berörd egendom skall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att hindra uppkomsten av eller undanröja olägenheter för människors hälsa.

- 9 kap. 9§ 2st MB

Det allmännas ansvar

- Det allmänna övertar ansvaret för att fixa VA ”när det av miljö- eller hälsoskäl behövs i ett större sammanhang.....”
 - (Vattentjänstlagen)

Organisatoriska former

Stora system (oftast).
Kommunen är VA-
huvudman.

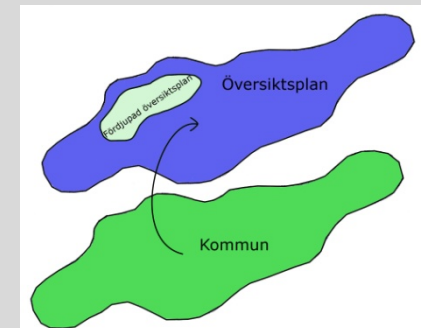
Medelstora.
Samfällighet
driver (privat).

Oftast små, solitära
anläggningar.
Privatägda (oftast).
Servitutslösningar.

Utifrån RF 11:7 kan vi

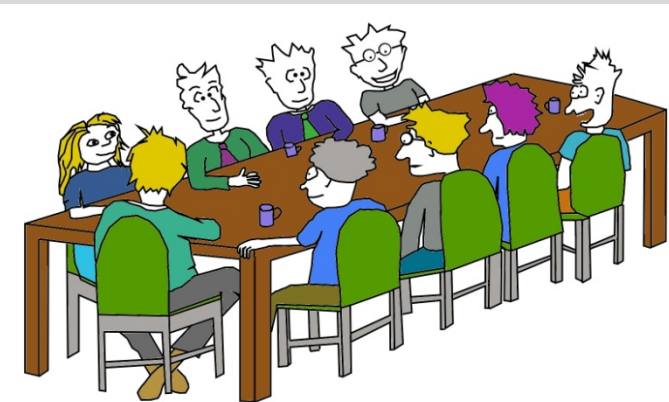
- Ifrågasätta vissa kommuners agerande att i fullmäktige anta beslut om att alla små avlopp i kommunen ska kretsloppsanpassat.
- Det är att lägga sig i myndighetsutövning i enskilda fall.....

Entusiasmen...

- ...över kretslopp och resurshushållning får inte göra att vi glömmer bort att *”Den offentliga makten utövas under lagarna.”* Vi ska alltså inte..
 -kräva det oskäligen.
 -införa generella bestämmelser utan lagstöd.

Prövningen vid tillsyn eller tillstånd

- **Prövning i enskilda fall!**

- Policy är inte rättsligt bindande.
 - Skall alltid göra en skälighetsbedömning mot 2 kap. 7§ MB
 - "Normal" respektive "hög" skyddsnivå i allmänna råden är inte rättsligt bindande.
 - Seriöst underbyggda kan dock vara viktigt beslutsunderlag.

- **Ska något åtgärdas- fatta beslut!**

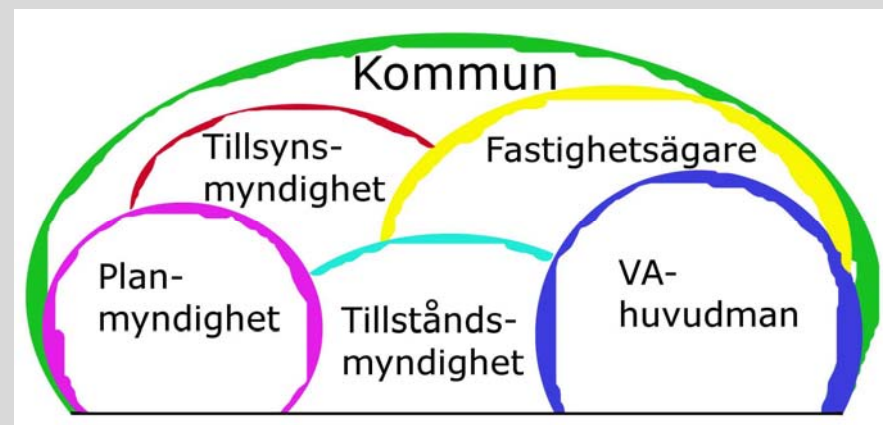

Jonas Christensen (c) 2009

Gå inte varandras ärenden!

- Nu har vi inrättat ett verksamhetsområde för VA!
- Då vill vi att miljönämnden ska förbjuda alla enskilda avlopp inom detta område!
- Hur reagerar MHN?

MB 1:1;
 "till skydd för människors hälsa och miljön"

Nationella miljö kvalitetsmål
 t.ex. Ingen Övergödning

FMH 13§
 Det krävs tillstånd för inrättandet av enskilt avlopp

FMH 12§.
 "Uppenbart" är mycket starkt, "räcker i princip med hur liten olägenhet som helst för att förbudet skall gälla."

MB 9:7
 "Generell bedömning av vad som blir följden av att många i området skulle ges denna rätt"

MB 2 kap.
 grundkrav.
 Fyller ut där andra regler inte täcker.

Avloppsvatten skall avledas och renas eller tas om hand på något annat sätt så att olägenhet för människors hälsa eller miljö inte uppkommer.

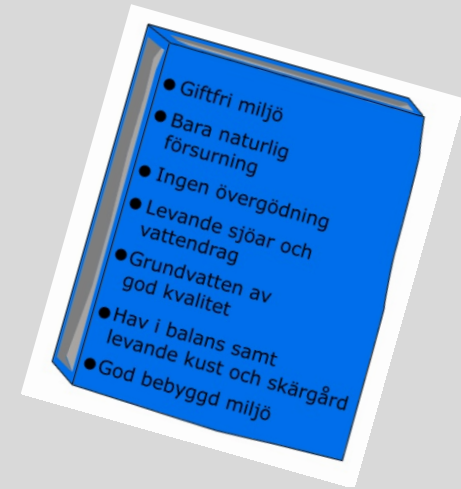
12 § Det är förbjudet att i vattenområde släppa ut avloppsvatten från vattentoalett eller tätbebyggelse, om avloppsvattnet inte har genomgått längre gående rening än slamavskiljning. Vad som sägs i första stycket gäller dock inte om det är uppenbart att sådant utsläpp kan göras utan risk för olägenhet för människors hälsa eller miljön.

De nationella miljömålen har betydelse för tolkning av MB!

- 1 kap. 1§ MB
- Grundas på Brundtlandrapporten.
 - Mång-generationsperspektivet.
- *"Denna balk ska tillämpas så att"*
 - *1 kap. 1§, 2st MB.*
- *Har preciserats genom nationella miljömål.*
 - *Bryts sedan ner till regionala och lokala mål.*
- *MÖD 9983:04: Ger målen en klar rättslig betydelse.*
 - *(Minireningsverk, Värmdö. Målet "ingen övergödning")*

Vad är en skada eller olägenhet?

- ”Med **skador och olägenheter för miljön** avses inte endast påverkan på grund av utsläpp eller andra störningar, utan även sådant som utarmande av värdefulla natur- och kulturmiljöer eller den biologiska mångfalden, eller misshushållning med naturresurser, energi eller material.”
- (Prop. 97/98:45 del s. 15)

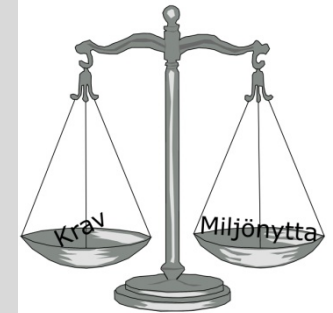

Den omvända bevisbördan gäller

- Men tänk på att vid, i vart fall enskilda avlopp, så är det privatpersoner.
- På serviceskyldigheten i 4§ förvaltningslagen.
- MEN att det inte är myndigheten som ska göra jobbet.

Vilken kravnivå; vad är skäligt?

- Kravet på BAT i 2:3 gäller endast yrkesmässig verksamhet!
- Vad är inte orimligt för Envar Person?
 - Vad är ”branschgenomsnittet” för branschen ”Medelsvensson”?
 - Medelinkomsttagaren?
 - Kostnaden för att få allmänt VA-indraget?
 - Vi måste hitta en gemensam referenspunkt.

Tillstånd...

- ..får ej strida mot detaljplan – 2 kap. 6 § 3 st.
- ..får ej strida mot riksintresse enligt 3-4 kap. MB.
- ..får ej medverka till att miljö kvalitetsnorm enl. 5 kap. MB överträds (2 kap 6§).

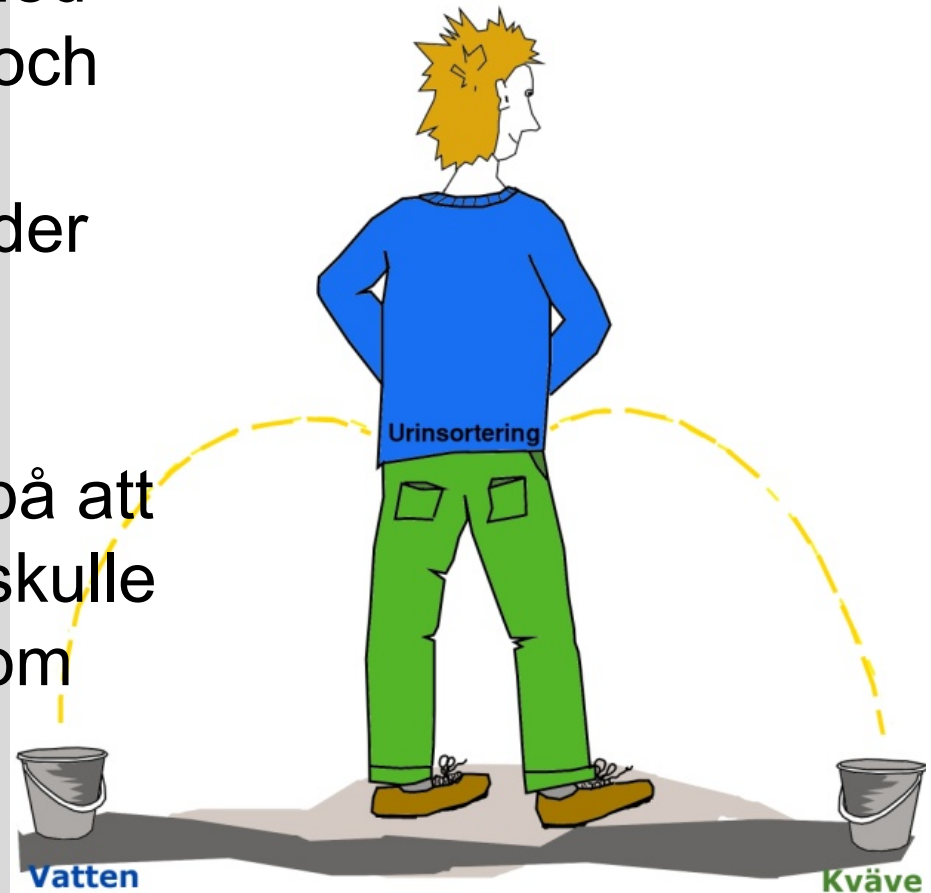
- Inga formella hinder mot enskilda avlopp inom VA-område.

Om 2:5

(Prop. 97/98:45 del s. 20)

- ”Paragrafen skall i likhet med övriga allmänna principer och hänsynsregler gälla vid all verksamhet och alla åtgärder som inte är av försumbar betydelse.”
- Det finns inget som tyder på att resurshushållningskravet skulle vara underordnat frågan om människors hälsa eller miljöskydd.

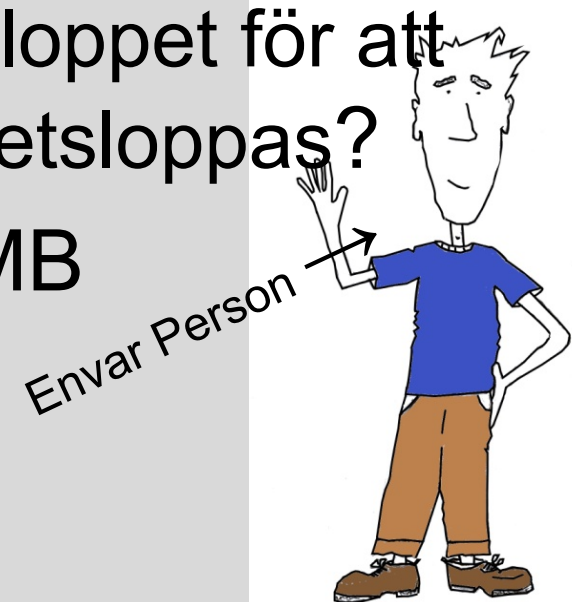
Frågor vi måste ställa OSS

- 1 gram tot. P per person och dygn.
- 1,12 kg P/år släpps ut från medelhushållet.
- Hur mycket kan Clara Besched kräva att

Envar Person ska investera i avloppet för att fosfor mfl ämnen ska kunna kretsloppas?

Allt har sin grund i 2 kap. 7§ MB

← Clara Besched

Skapa kretslopp: Hushållsavfall

- Utsorterade fraktioner, urin och fekalier, är hushållsavfall.
- Kommunen ansvarar för insamling, borttrp samt omhändertagande.
- Omhändertagandet skall följa 2:5.
- En kommunal skyldighet.
- Pressa kommunen att ordna system....

Avloppsslam + Utsorterade fraktioner

- Från små anläggningar är Hushållsavfall.
- Kommunalt ansvar / skyldighet att transportera bort och omhänderta.
- Ska följa 2 kap. 5§
 - SNV; Vägledning till definitionen av hushållsavfall

- (Dir. om avloppsslam i jordbruket.)
- (Dir. om ekologisk odling.)

Större sammanhang...

Ansökan om WC på skärgårdsö.

- "vid prövningen av en ansökan om tillstånd till installation av vattentoalett bör - om inte särskilda omständigheter i det enskilda fallet föranleder annat - förhållandena inom det större område, i vilket den aktuella fastigheten naturligt ingår, läggas till grund."
- Vidare konstaterade man att: "Bedömningen får göras med beaktande av vad som kan bli följden på sikt av en generell tillståndsgivning av ifrågavarande slag för fastigheter inom området."

Se till förhållanden i ett större sammanhang.....

- Risk för framtida **vattenbrist** (kvantitet).
 - Installation av WC. RÅ_1989_not_385, 1989-10-17.
- Risk för framtida **förorening av grundvatten**.
 - Rå 1994 ref. 59. Tillstånd till WC. (7 § HskL)
- Risk för ökade utsläpp från många **transporter**.
 - MÖD 2006:27, M 3553-05, 2006-05-22. Sluten tank.
- Risk för överskridande av **nationellt miljökvalitetsmål**.
 - MÖD 2006:53, M 9983-04, 2006-11-09. Föreläggande att ta bort minireningsverk.

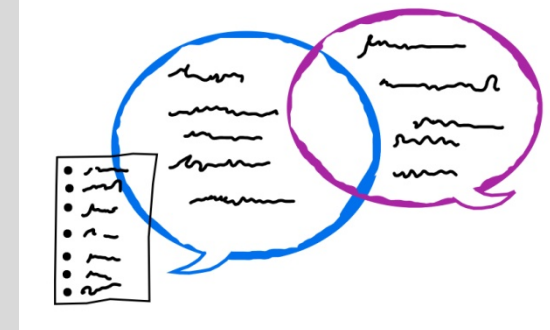
Tvångsansluta till allmänt VA / samfällighet?

- RÅ 1995 ref. 15. Går att tvångsansluta privat spillvatten till allmän VA-anläggning. (ML) (Bekräftat MÖD M7139-03, 2005-03-10)
- MÖD ansåg inte det var möjligt att med stöd av ML förelägga privatperson att tvångsansluta till *privat* gemensamhets-anläggning. MÖD 5463-00. (ML).
- Ett föreläggande om att koppla på till gemensamhetsanläggning pphävdes eftersom det krävdes lantmäteriförättning. (MD Vänersborg 124-09)

Hur kan MHN formulera krav för anläggningen?

- Undvika att bestämma vilken teknik ni skall använda.
- Sträva efter att ange funktionskrav, d.v.s. teknisk prestanda:
- Det är sökanden som skall visa vilken teknik som är bäst och vad denna kan uppnå
 - Ett tufft krav för en enskild individ!!!

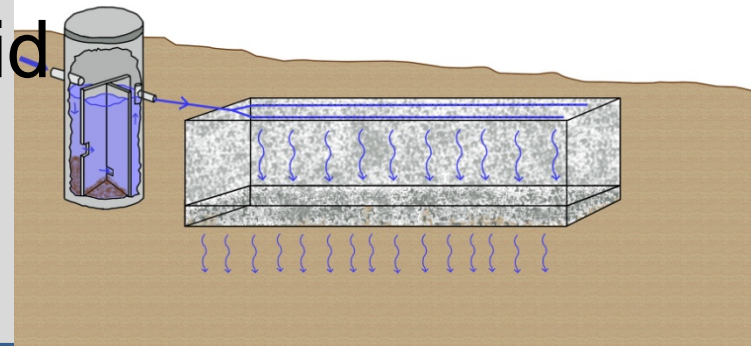
Tänk på följande !

- Grannar skall ha beslutet så att de kan överklaga.
- Mörka inte för grannar, rätten att överklaga börjar löpa från det att de får del av beslutet.
- Dålig ansökan leder till att beslut inte får fattas – det tar längre tid.
- Beslut som inte har motiverats kan återförvisas till MHN

Gamla anläggningar utan tillstånd

- Kan faktiskt ge tillstånd i efterhand.
 - Här har jag ändrat uppfattning.
- Samma krav ställs som om man följt lagen från början (jfr Värmdöfallet).
 - Saknas tillstånd kan det räknas som fel i fastighet, kan innebära en rättsprocess mellan köpare – säljare vid fastighetsförsäljning.

Hur kommer vi åt gamla avlopp?

- **Tillstånd från före MB:**
 - Tillsynsbeslut!
- **Tillstånd med stöd av MB:**
 - Tillståndet har rättskraft (24:1 MB).
 - Tillsynsåtgärder biter inte på tillstånd.
 - Återkalla tillstånd – 24:3.
 - Ändra villkor – 24:5
 - På begäran av tillsynsmyndigheten - 24:7

V & A – grundläggande förutsättning

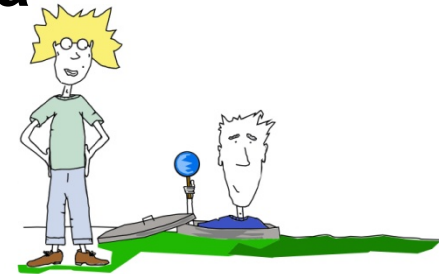
- **Förhandsbesked? (8:34)**
 - Måste gå att ordna VA för bygglov och förhandsbesked.
- ”Möjlighet att ordna vatten och avlopp anses vara en sån grundläggande förutsättning (jfr 2 kap. 3§) att det i vart fall måste vara översiktligt löst redan när förhandsbeskedet ges, i vart beträffande 6 villor och EA”. (Regeringen BO 90/2928/P)

Egenkontroll

26:19

- Den som bedriver verksamhet eller vidtar åtgärder som kan befaras medföra olägenheter för människors hälsa eller påverka miljön **skall fortlöpande planera och kontrollera** verksamheten för att motverka eller förebygga sådana verkningar.
Den som bedriver sådan verksamhet eller vidtar sådan åtgärd skall också genom **egna undersökningar eller på annat sätt hålla sig underrättad** om verksamhetens eller åtgärdens påverkan på miljön.

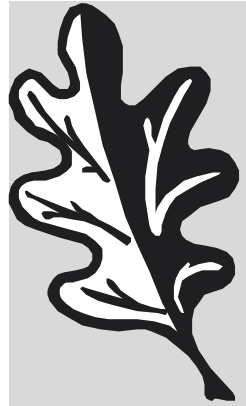

Detta kan ni ta med er!

- **Behåll riktningen;**
 - Utgå från lagstiftningen.
 - Respektera andra myndigheters roll
- **Signalera uppåt när ni vill ha nya regler.**
- **Reflektera över hur ni ska balansera mellan serviceskyldighet - omvänd bevisbörda – privatpersoner som adressat**
- **Sky inte överklaganden:**
 - Varken andras eller era.

Ekolagen Miljöjuridik

Jonas Christensen

TACKAR FÖR SIG!

Juristen@ekolagen.se

www.ekolagen.se

0730 59 09 29